וכי מה בין זו לבתולה שדמיה טהורין. דאם נשתנו מראה דמיה למחרת מראיית שעת תשמיש טמאה ואילו מצאה כתם לאחר תשמיש טהורה כדאי' בפ' האשה (לקמן דף ס.) תולה בבתולה שדמיה טהורין ומדלא מפליג משמע אפילו הדם משונה טהור ומשני הכא אין שירפה של טהרה מצוי דאם הכתם בא מגופה טמאה ודאי אבל התם שירפה של טהרה מצוי לכך טהורה דאיכא למימר הא כתם מעלמא בא ואפילו אי אתא מגופה איכא למימר דם בתולים הוא (ואיכא למימר) ולא מיתה עדיין המכה:

אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יהוצדק. משמע שהיה רבו ובפרק זה בורר (סנהדרין דף כו.) קרי ליה ר"ל לר"ש בן יהולדק רועי בקר ולא היה מוחה ר' יוחנן על כבוד רבו ואומר ר"ת דתרי הוו[ד]:

רוקה בשוק טהור. פי' בשוק שאין ידוע אם ראתה אם לאו אין להחזיקה כרואה כיון שלא הגיע זמנה לראות ולא ראתה שלשה פעמים ומיירי אפילו בבת ע"ה אבל בבית ידוע אם ראתה אם לאו:

למהוי דבריו של אחד במקום שנים. ואי"ת ודילמא ר"ש בן יהולדק סבר לה כרשב"ג דבג' זימני הוי חזקה וחזקיה נמי מודה לרשב"ג כתמה טהור וי"ל דרוקה ומדרסה קיל טפי מבכתמה מדמספקא ליה בכתם אי טמא אם לאו וכיון דקיל טפי אי ס"ל כרשב"ג ה"ל לטהר רוקה ומדרסה עד פעם רביעית:

הדרי הן בחזקת טהרה. ואי"ת במתני'

דקתני צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה כו' אמאי לא מפקא מי שלא הגיע זמנה וההוא דבנות כותים (לקמן דף לח:) דכל י"א בחזקת טהרה ומפרש בגמרא לענין שאינה צריכה בדיקה וי"ל דלא מפרש במתני' אלא הנהו דאינן צריכים בדיקה מחמת דאין קפידא ברא"יתם דנדה בלאו הכי טמאה ויושבת על דם טוהר אפילו אם תראה לעולם טהור אבל לא הגיע זמנה לראות[ה] וי"א דאינה צריכה בדיקה מחמת דמסולקין בדמים לא קתני:

פתחת בתרי וסיימת בחדא. ואי"ת והא במתני' נמי ד' נשים קתני במה אמרו דיה שעתה וי"ל דהתם ליכא למיטעי אבל הכא איכא למיטעי ולומר מעוברת והיא מניקה: **דהויא** מניקה **ואיעברה**. ואי"ת והיכי איעברה בלא ראיה והא אמרינן בשלהי המפלת (לקמן לא:) דאין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה או לוסתה[ו] וי"ל דרוב פעמים כך הוא וזימנין דמיתרמי ומיעברה א"נ בימים שהיא רגילה לראות אין מתעברת אלא סמוך לטבילתה או סמוך לוסתה: **דיין** כל ימי עיבורן. משמע אפילו רואה כמה פעמים ואף על פי דבלא הגיע זמנה לראות אמר לעיל שלישית מטמאה מעת לעת היינו משום דכיון שהוחזקה לראות בטל הסילוק אבל הכא מעוברת ומניקה המסתלקין עדיין קיימים ואפילו לא נסתלקו בתחלה מסתלקין והולכין בסוף ואי"ת מ"ש דלא הגיע זמנה לראות לא בעיא בדיקה ומעוברת ומניקה בעיא בדיקה כדקתני במתניתין צריכה להיות בודקת אבל וי"ל דכל זמן שלא הוחזקה היא מסולקת בדמים יותר מכולן: אלא

מתקיף לה ר' אלעאי וכי מה בין זו לבתולה שדמיה טהורין א"ל ר' זירא זו[ז] שירפה מצוי וזו אין שירפה מצוי אמר עולא א"ר יוחנן משום ר"ש בן יהוצדק [א]תינוקת שלא הגיע זמנה לראות וראתה פעם ראשונה ושניה רוקה ומדרסה בשוק טהור כתמה נמי טהור ולא ידענא אם דידיה אם דרביה למאי נפקא מינה למיהוי דבריו של אחד במקום שנים כי אתא רבין וכל נחותי ימא אמרוה כר"ש בן יהוצדק אמר רב חלקיה בר טובי תינוקת שלא הגיע זמנה לראות אפילו שופעת כל ז' אינה אלא ראיה אחת אפילו שופעת ולא מבעיא פוסקת אדרבה פוסקת הויא לה כשתי ראיות [ב]אלא תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ושופעת כל ז' אינה אלא ראיה אחת אמר רב שימי בר חייא מדלפת אינה כרואה והא קחזיא אימא אינה כשופעת אלא כפוסקת מכלל דשופעת [ג](נמי) כי נהרא אלא אימא [ד]אינה אלא כשופעת תנו רבנן [ד]חזקה בנות ישראל עד שלא הגיעו לפרקן הרי הן בחזקת טהרה ואין הנשים בודקות אותן משהגיעו לפרקן הרי הן בחזקת טומאה ונשים בודקות אותן רבי יהודה אומר אין בודקין אותן ביד מפני שמעוותות אותן אלא סכות אותן בשמן מבפנים ומקנחות אותן מבחוץ והן נבדקות מאיליהן: רבי יוסי אומר מעוברת וכו': תני תנא קמיה דר' אלעזר רבי יוסי אומר מעוברת ומניקה שעברו עליה ג' עונות דיה שעתה א"ל פתחת בתרי וסיימת בחדא דלמא מעוברת והיא מניקה קאמרת ומילתא אגב אורחיה קמ"ל דימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה וימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה כדתניא [ג]ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה וימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה כיצד הפסיקה שתים בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה שתים בימי מניקותה ואחת בימי עיבורה אחת ומחצה בימי עיבורה ואחת ומחצה בימי מניקותה מצטרפות לג' עונות בשלמא ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה משכחת לה דקמניקה ואזלא ומיעברה אלא ימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה היכי משכחת לה איבעית אימא בלידה יבשתא ואיבעית אימא דם נדה לחוד ודם לידה לחוד ואיבעית אימא תני חדא: במה אמרו דיה שעתה וכו': אמר רב [ה]אבולהו ושמואל אמר ל"ש אלא בתולה וזקנה אבל מעוברת ומניקה דיין כל ימי עיבורן דיין כל ימי מניקותן וכן אמר ר' שמעון בן לקיש אבולהו ורבי יוחנן אמר לא שנו אלא בתולה וזקנה אבל מעוברת ומניקה דיין כל ימי עיבורן דיין כל ימי מניקותן כתנאי מעוברת ומניקה שהיו

שופעות

מתקיף לה רבי אלעאי. לחזקיה מה בין זו לבתולה שדמיה טהורין בתולה שנשאת יש שדמיה טהורין עד שתחיה המכה דתלינן בבתולין ויש שדמיה טהורין ד' לילות ויש שדמיה טהורין כל לילה הראשונה כדאמרינן פרק בתרא (לקמן דף סד:) (ו) וכולהו קי"ל דכל זמן שדמיה טהורין אין לה כתם דקתני בפ' האשה (לקמן דף ס.) ושון שתולה בשומרת יום כנגד יום בראשון שלה ובבתולה שדמיה טהורים (ז) מהתם שמעינן דאין לה כתם ואע"ג דראתה פעם אחת דלא מפלגינן בין הגיע זמנה ללא הגיע בין שראתה פעם אחת בבית אביה שהיא אחת מן הבתולות שדמיה טהורין והא הכא דאילו חזא בשינוי מראה דמיה מטמאה מעת לעת דהגיע זמנה לראות וראתה בבית אביה אפילו הכי לא מטמאינן כתמה ומ"ש הך מהא: **זו שירפה מצוי**. בתולה שדמיה טהורין שרף שלה מצוי מחמת בתולים הילכך כתמה טהור דתלינן בדם בתולין: **וזו אין שירפה מצוי**. לטהרה ולתלות בו: **רוקה ומדרסה בשוק טהור**. כגון שנמצא רוקה בשוק וקיים לן שקודם לכן ראתה ב' פעמים ואין אנו יודעים אם נדה היא אם לאו מספיקא לא מחזקינן לה כספק הרוקין הואיל ולא הוחזקה רואה: **ולא ידענא בו'**. עולא הוא דקאמר לא ידענא אי א"ר יוחנן מסקנא דהא מילתא דקאמר כתמה נמי טהור מדעתיה או משמיה דר"ש בן יהולדק כרוקה ומדרסה: **דבריו של אחד במקום שנים**. אי אמר להא וכתמה נמי טהור משמיה דרביה הוי חזקיה דאמר לעיל [ו.] טמא אחד במקום שנים דהא פליג עליה ר' יוחנן לעיל מלביה וחזינן דקאי ר"ש כוותיה: ה"ג **אמרו כר"ש בן יהולדק**. בשמו של ר"ש בן יהולדק וה"ל חזקיה אחד במקום ב' וש"מ הלכה כר' יוחנן: **אינה אלא ראיה אחת**. לאחזוקה כרואה ודיה שעתה עד שתפסוק ותחזור ותראה שתי ראיות: **ולא מבעיא פוסקת**. ותחזרת ורואה: **ושופעת כל שבעה**. סמי מכאן אפילו: **מדלפת**. טיף אחר טיף: **אינה כרואה**. דמשמע דאפילו כראיה אחת אינה חשובה: **אלא כפוסקת**. והוו להו ראיות טובא והוחזקה רואה ולכשתפסוק ותחזור ותראה מטומאה מעת לעת. ופרכינן מכלל דשופעת דאמר לעיל אינה אלא ראיה אחת היינו דשופעת כי נהרא בתמיה כיון דמדלפת אינה חשובה שופעת ואי"א להיות שופעת כמעין כל שבעה וחיה: **בחזקת טומאה**. כלומר בחזקת דמים מצוים בהם: **שמעווהוה אותן**. כלומר מסרטין לה בלפורן ומייתו לה לידי ראיה: **מכפנים**. שסיכת שמן מביא הדם אם זמנו הוא: **פתחת בתרי**. מעוברת ומניקה: **וסיימת בחדא**. דקאמר דיה שעתה דיין שעתן מיבעי ליה: **מעוברת והיא מניקה**. שגולד עוברה ומניקתו א"נ מניקה ומתעברה והוא הדין למעוברת גרידתא והא דנקט מעוברת והיא מניקה לומר לך שמצטרפין ימי מניקה לימי עיבורה לג' עונות כגון שהפסיקה שתים בימי עיבורה ואחת בימי מניקותה או חלוף דהכי משמע מעוברת והיא מניקה בתוך הפסקת העונות הללו: **ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה**. כגון אם היתה מניקה ומתעברה והפסיקה תחלת עונה קלת בימי מניקותה והשלימה בימי עיבורה: **אלא ימי מניקותה עולין לה לימי עיבורה היכי משכחת לה**. דילדה ולא חזאי הא ראתה דם בלידתה ונמצא שלא עברו עליה ג' עונות: **תני חדא**. ימי עיבורה עולין לה לימי מניקותה ולא תיתני ימי מניקותה עולים לה לימי עיבורה: **אבולהו**. ד' נשים כולהו קתני לה דבשניה מטמאה מעל"ע: **בתולה וזקנה**. בתולה כיון דראתה פעם ראשונה ושניה הוחזקה רואה. זקנה נמי כיון דראתחזקא תרי זימני אחר ג' עונות איתכא דלאו סילוק דמים הוא אלא דילוג וסת: **אבל מעוברת ומניקה**. ולאי דמיה מסולקין ואפילו לא נסתלקו מתחלתן מסתלקין והולכין הן תדיר. ברוך:

שופעות

פז א מיי' פ"ט מהלכות איסורי ביאה הל' ה ועי' במ"מ טוש"ע י"ד סימן קל סעיף ב ג ד:
פח ב ג מיי' פ"ד מהל' מטבח ומוצא הל' ב' סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קל סעיף ג:
פט ד מיי' שם הל' ח:
צ ה מיי' פ"ד מהלכות מטבח ומוצא הל' ה:

תוס' הרא"ש

לבתולה שדמיה טהורין. ותנן לקמן נשתנו מראה דמים שלה טמאה וכתמה טהור ואפילו מצא הכתם בשינוי מראה דהא אמרינן לקמן בפרק האשה תולה בבתולה שדמיה טהורין ותנן לקמן נשתנו מראה דמים שלה ומשמע בכל ענין אפילו מראה הכתם משונה והיינו טעמא דהא דנשתנו מראה דמים שלה טמאה לאו טומאה ודאי אלא מספק דשמא דם נדה הוא ובכתם דאיכא לספוקי נמי אימר מעלמא אתי דעברה בשוק של טבחים ולאו אדעתה מקילינן כיון דא"נ מגופה הוי שמא טהור הוא: **רוקה** ומדרסה בשוק טהור. רוקה ניחא דבאשה אחרת היא רוקה טמא דאע"ג דספק טומאה ברשות הרבים טהור גזרו על ספק רוקין הנמצאין דאפילו שוטה אחת בעיר או נכרית תנן בפ"ה דמס' טהרות דכל הרוקין שבעיר טמאין אבל מדרסה קשה דאפילו אשה אחרת נמי טהור מדרסה ברשות הרבים. וי"ל משום דבאשה אחרת תנן בפ"ה במס' טהרות מי שדרסה אשה על בגדיו או שישבה עמו בספינה אם מכירתו שאוכל בתרומה כליו טהורים ואם לאו ישאלנה ובהך דשלא הגיע זמנה אפילו אינו מכירתו אינו צריך לישאל. ועוד נראה דאפילו בבנות עם הארץ איירי ואע"פ שגזרו על צינורא דעם הארץ שהוא רגיל בטומאה הכא לא גזור הואיל ואינה רגילה לראות והא דנקט בשוק לאו דוקא דאפילו בבית נמי טהור אלא אורחא דמלתא נקט דבבית יודעים אם היא טהורה אם לאו: **למיהוי** דבריו של אחד במקום שנים. ואי"ת ודילמא ר"ש בן יהולדק סבר לה כרשב"ג דבג' זימני הוי חזקה וחזקיה נמי מודה לרשב"ג כתמה טהור וי"ל דרוקה ומדרסה קיל טפי מבכתמה מדמספקא ליה בכתם אי טמא אם לאו וכיון דקיל טפי אי ס"ל כרשב"ג ה"ל לטהר רוקה ומדרסה עד פעם רביעית: **הדרי** הן בחזקת טהרה. ואי"ת במתני'

דקתני צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה כו' אמאי לא מפקא מי שלא הגיע זמנה וההוא דבנות כותים (לקמן דף לח:) דכל י"א בחזקת טהרה ומפרש בגמרא לענין שאינה צריכה בדיקה וי"ל דלא מפרש במתני' אלא הנהו דאינן צריכים בדיקה מחמת דאין קפידא ברא"יתם דנדה בלאו הכי טמאה ויושבת על דם טוהר אפילו אם תראה לעולם טהור אבל לא הגיע זמנה לראות[ה] וי"א דאינה צריכה בדיקה מחמת דמסולקין בדמים לא קתני: **פתחת** בתרי וסיימת בחדא. ואי"ת והא במתני' נמי ד' נשים קתני במה אמרו דיה שעתה וי"ל דהתם ליכא למיטעי אבל הכא איכא למיטעי ולומר מעוברת והיא מניקה: **דהויא** מניקה **ואיעברה**. ואי"ת והיכי איעברה בלא ראיה והא אמרינן בשלהי המפלת (לקמן לא:) דאין אשה מתעברת אלא סמוך לטבילתה או לוסתה[ו] וי"ל דרוב פעמים כך הוא וזימנין דמיתרמי ומיעברה א"נ בימים שהיא רגילה לראות אין מתעברת אלא סמוך לטבילתה או סמוך לוסתה: **דיין** כל ימי עיבורן. משמע אפילו רואה כמה פעמים ואף על פי דבלא הגיע זמנה לראות אמר לעיל שלישית מטמאה מעת לעת היינו משום דכיון שהוחזקה לראות בטל הסילוק אבל הכא מעוברת ומניקה המסתלקין עדיין קיימים ואפילו לא נסתלקו בתחלה מסתלקין והולכין בסוף ואי"ת מ"ש דלא הגיע זמנה לראות לא בעיא בדיקה ומעוברת ומניקה בעיא בדיקה כדקתני במתניתין צריכה להיות בודקת אבל וי"ל דכל זמן שלא הוחזקה היא מסולקת בדמים יותר מכולן: אלא

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מתקיף וכו' ובבולהו קי"ל: (ב) **באד** שדמיה טהורים שמעינן כל"ל ותיבת מהתם נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה דהויא וכו' וי"ל דדוב פעמים. עי' סוטה מז ע"א תד"ה אלינא:

מוסף רש"י

ימי עיבורה עולין לה. אמרינן משוכת ומניקה שעברו עליה ג' עונות ולאתה דיה שעתה, עולין לה, כלומר מצטרפים לימי מניקותה, כגון סיתה מניקה והסלימה לפסוק ונתעברה והסלימה ג' עונות, מצטרפין ימי עיבורה לימי מניקותה (לקמן לז.).

מסורת הש"ס

(ו) [פי' כגר המתילה בלאות דס טמא ומזקקו מן הטמא והבתולה אין שירפה מצוי. עריך ערך שרף ג'], (ב) רש"ל מ"ז, (ג) לקמן לו., (ד) [וע"ע תוס' סוכה יא: ד"ה דבריו ותוס' ע"ז נט. ד"ה דאמר ובגמ' יומא מג: אפילו לרביה לא ליים דא"ר יוחנן מאוס ר"ש בן יהולדק ובגמ' ר"ה לד: הא דרביה], (ה) ל"ל וי"ל יוס,

שופעות. לאו דוקא: **קפלה** ורחצה. ג' פעמים קבעה לה וסת כדמפרש ואזיל: **אילימא לימים.** כגון קפלה באחד בשבת ורחצה וקפלה באחד בשבת ורחצה וכן שלישית קבעה לה וסת באחד בשבת וכל זמן שתרחצה עוד באחד בשבת ואפילו בלא קפילה קבעה וסת לקפיצות לחודיה כדקס"ד מעיקרא ורחצה לפרס אלא לקפיצות אף לקפיצות דהיינו לימים עם קפיצות אבל קפיצות לחודייהו פשיטא להס"ם דלא קבעה:

קפצה וראתה. (ד) ג' זימני גרסי' כדאמרינן [בהבא על יבמתו] (יבמות דף סד:) דבוסתות סתם לן תנא כרשב"ג לקמן פרק האשה (דף סג.) דתנן אין האשה קובעת וסת עד שתקבענו ג' פעמים:

ממעין סתום. פירש רש"י כגון דחזאי ריש ירחא וריש ירחא וכ"ה בירחא וריש ירחא ומעין פתוח כגון שהראיות הראשונות של וסת היו בתוך ימי נדה ו) (או כ"ה בירחא וריש ירחא) או ריש ירחא וה' בירחא וכן בשניה ובשלישית חזאי חמש בירחא ולא חזאי ריש ירחא ולא"ת ולרב פפא דמפרש (ה) שילהי בנות כותים (לקמן דף לט:) ריש ירחא וחמש בירחא תרי זימני ובשלישי חמש בירחא ולא חזאי ריש ירחא דקבעה לה וסת בה' בירחא ברביעית קשה אליביה מתניתין לרבי יוחנן וי"ל דאיהו יפרש מעין פתוח דחזאי שלשה זימני ריש ירחא וחמש בירחא ולמאי (ו) דפרש לקמן דר"פ איירי דחזאי ג' זימני ריש ירחא וחמש בירחא דהאי נמי מקרי מעין סתום יפרש מתני' מעין פתוח כפירוש אחר דרש"י דפירש שראתה ג' ג' ג' ד' לוסיפים בג' חדשים לאשויי: אלא

שופעות דם ובאות דיין כל ימי עיבורן ודיין כל ימי מניקותן דברי ר"מ רבי יוסי ור' יהודה ורבי שמעון אומרים לא אמרו דיין שעתן אלא בראייה ראשונה אבל בשניה מטמאה מעת לעת ומפקידה לפקידה: ואם ראתה ראשונה וכו': א"ר הונא קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת למאי אילימא לימים הא כל יומא דלא קפיץ לא חזאי אלא לקפיצות והתניא [א]כל שתקבענה מחמת אונס אפילו כמה פעמים לא קבעה וסת מאי לאו לא קבעה וסת כלל לא לא קבעה וסת לימים לחודייהו ולקפיצות לחודייהו [ב]אבל קבעה לה וסת לימים ולקפיצות לימים לחודייהו פשיטא אמר רב אשי כגון דקפיץ בחד בשבת וחזאי וקפיץ בחד בשבת וחזאי [ובשבת קפצה ולא חזאי] ולחד בשבת חזאי בלא קפיצה מהו דתימא איגלאי מילתא למפרע דיומא הוא דקגרים ולא קפיצה קמ"ל דקפיצה נמי דאתמול גרמא והאי דלא חזאי משום דאכתי לא מטא זמן קפיצה לישנא אחרינא א"ר הונא [ג]קפצה וראתה קפצה וראתה קפצה וראתה קבעה לה וסת לימים ולא לקפיצות היכי דמי [ד]א"ר אשי דקפיץ בחד בשבת וחזאי וקפיץ בחד בשבת וחזאי [א] (ובשבת קפצה ולא חזאי) ולחד בשבת [ב] (אחרינא) חזאי בלא קפיצה דהתם איגלאי מילתא דיומא הוא דקא גרים: **מתני'** אע"פ שאמרו דיה שעתה [ה]צריכה להיות בודקת חוץ מן הנדה והיושבת על דם טהור [ו]ומשמשת בעדים חוץ מיושבת על דם טהור ובתולה שדמיה טהורים [ז]ופעמים צריכה להיות בודקת שחרית ובין השמשות [ח]ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה יתירות עליהן כהנות [ט]בשעה שהן אוכלות בתרומה [י]רבי יהודה אומר אף בשעת עברתן מלאכול בתרומה: **גמ'** חוץ מן הנדה דבתוך ימי נדתה לא בעי בדיקה [כ]הניחא לרבי שמעון בן לקיש דאמר אשה קובעת לה וסת בתוך ימי זיבתה ואין אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה שפיר אלא לרבי יוחנן דאמר [ל]אשה קובעת לה וסת בתוך ימי נדתה תבדוק דילמא קבעה לה וסת אמר לך רבי יוחנן [מ]כי אמינא אנא היכא דחזיתיה ממעין סתום אבל חזיתיה ממעין פתוח לא אמרי: והיושבת על דם טהור: קס"ד מבקשת לישב על דם טהור הניחא לרב דאמר [נ]מעין אחד הוא התורה טמאתו והתורה טהרתו שפיר אלא ללוי דאמר שני מעינות הם תבדוק דילמא אכתי לא פסק ההוא מעין טמא אמר לך לוי הא מני בית

דיה שעתה ואם הגיע אחד בשבת ולא בדקה עלמה טמאה מספק דאורח בזמנו הוא בא כל יומא באחד בשבת: **דלא קפיץ לא חזאי.** אלמא לאו וסתה הוא: **אלא לקפיצות.** כיון דראתה שלא פעמים על ידי קפילה הורגלה לראיית קפילה ובכל יום שתקפוץ מחזקינן לה ברואה ואם לא בדקה טמאה ואפילו שאר ימות שבת: **לימים ולקפיצות.** כל אחד בשבת שתקפוץ מחזקינן לה ברואה דזמנה הוא לראות באחד בשבת על ידי קפילה: **לימים לחודייהו פשיטא.** דלא קבעה: **דיומא הוא דקא גרים.** ויהא באחד בשבת וסתה אפילו בלא קפילה: **קמ"ל.** הא דאמר דלא קבעה וסת לימים דקפילה דאתמול גרמה לראייה דהאידנא ואין לה וסת באחד בשבת בלא קפילה ולא לקפילה בלא אחד בשבת מדלא חזיא מאתמול: **מתני' אע"פ שאמרו דיה שעתה.** באשה שיש לה וסת: **צריכה להיות בודקת.** בכל יום שחרית וערבית כשאר נשים: **חוץ מן הנדה.** משראתה יום אחד טמאה שבעה ואינה צריכה בדיקה כל שבעה שהרי בלא ראייה היא טמאה: **והיושבת על דם טוהר.** דלמה לה בדיקה אפילו תראה דם טהורה היא: **ומשמשת בעדים.** אע"פ שיש לה וסת צריכה לשמש בעדים ולבדוק לפני תשמיש ולאחר תשמיש: **ובתולה שדמיה טהורין.** ד' לילות דהיא אינה צריכה לשמש בעדים שהרי דמה טהור ואפילו נשתנו מראה דמיה הואיל ושמשה אמרינן דמשום תשמיש נשתנה אבל שחרית וערבית היכא דלא שמשה (ח) אחר בעילה דאשונה צריכה בדיקה כדמפרש בגמרא [ע"ב] שמא נשתנו מראה דמיה שלה: **ופעמים צריכה להיות בודקת.** כל אשה: **שחרית ובין השמשות.** שחרית להכשיר טהרות של לילה וערבית להכשיר טהרות של יום כדאמרינן טעמא בריש פירקין [ד:]: **לשמש את ביתה.** עם בעלה: **גמ' מאוך ימי זיבתה.** כגון ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בט"ו לחודש כשעומדת בימים שהיא רואה לזיבה דהיינו י"א יום שבין נדה לנדה וחזרה וראתה בראש חודש ובט"ו לחודש וחזרה וראתה בט"ו לחודש ולא ראתה בראש חודש שלפניו שקבעה לה וסת לט"ו בחודש ומלטרפין תרתי לאיות דימי זיבה להך ראייה לקביעות וסת: **ואין אשה קובעת לה וסת בימי נדתה.** כגון ראתה בראש חודש וחזרה וראתה בחמישי בחודש דהיינו בימי נדות וחזרה וראתה עוד פעמים בחמישי בחודש לא קבעה וסת שאין ראייה ימי נדה ראייה לקבוע שהיא עלולה לראות בימי נדותה: **שפיר.** קתני במתניתין דלא בעיא בדיקה דאי לטמויי טמאה היא ואי לקבוע וסת ולידע אם תשנה וסת שלשה פעמים ליום אחר שאינה למודה עד עכשיו הא אמרת דלא קבעה: **ממעין סתום.** כדמפרש אליבא דר' יוחנן בשילהי פ' בנות כותים (לקמן דף לט:) כגון דחזאי ריש ירחא וריש ועשריס וחמשה וריש ירחא דהוה ראייה בתרייתא בימי נדותה דאפילו הכי הוה קביעות וסת בריש ירחא כדמפרש התם דאמר וסתה בריש ירחא קבעה והא דאקדיס וחזאי דמיס יתירי איתוספו בה דהא ודאי קבעה משום דתחילת הוסת הוחזק ממעין סתום וגם ראייה אחרונה משבינן לה כמעין סתום כדאמר הא דאקדיס וחזאי תוספת דמיס הוא אבל ממעין פתוח כגון שהראיות הראשונות של וסת (ב) יהו בתוך ימי נדה כי מתניתין ו) (דלא מיירי בתחלת נדה דהא לא מפליג בה מידי אלא סתמא קתני חוץ מן הנדה וכיון דלא מפליג תנא מידי מסתמא הך דחוץ מן הנדה קאי אהך דדיה שעתה דלעיל דמיירי שיש לה וסת קבוע ג"כ ודאי מיירי תנא דמתני' במעין פתוח מש"ה אינה צריכה בדיקה דלא אהני לה מידי ובהכי אתו דברי רש"י כפשוטן בלי שום גמגום וק"ל. ע"כ דברי הרב הגאון גר"ז ודברים ברורים הם למבין], ז) ס"ל אינו,

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה ומעולה שדמיה וכו' אחר בעילה ראשונה. נ"ב לגאון ראשון שפירש"י בגמ' לאו דוקא שלא משמשה כלל אחר בעילה ראשונה דאפילו שמשה אלא שהיום לא שמשה ועשקה בטהרות וק"ל: (ב) ד"ה ממעין וכו' של וסת הוו בתוך ימי נדה: (ג) **בא"ד** ורשאון יפר. נ"ב וכן מוכח לקמן דף לט ע"ב ע"ש: (ד) תוס' ד"ה קפצה וראתה ג' זימני. נ"ב ע"ל בסוף פ' בנות כותים דף לט ע"ב כתבו התוס' בד"ה אלמא דהתלמוד לא חש לחזיר תנאא זימני: (ה) ד"ה ממעין וכו' שילהי בנות. נ"ב עיין בתוס' בד"ה אלמא: (ו) **בא"ד** ולמאי דפרישית לקמן דרב פפא:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה קפצה וראתה ג' זימני גרסינן וכו'. ע"ל לט ע"ב תוספות ד"ה אלמא:

הגהות הגר"א

[א] גמ' ובשבת קפלה ולא חזאי. נ"ב ל"ג לה וכן הוא בכל הפוסקים ואף הרמב"ם שמפרש דפליג אלישנא קמא מפרש דמיירי כך ועיין במגיד משנה:

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הלכה ה סמג לאוין קיח טוש"ע י"ד סימן קפט סעיף יח:

צב ב מיי' שם וש"ע בהשגות ובמ"מ טוש"ע שם סעיף יח:

צג ג ד מיי' שם וש"ע במ"מ טוש"ע שם סעיף יח:

צד ה מיי' פ"ד מהל' מטמאי משכב ומושב הל' ו סמג לאוין קיח:

צה ו מיי' שם הלכה ז ופ"ד מהל' איסורי ביאה הל' טז וש"ם סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפד סעיף ג וסימן קפו סעיף ג:

צו ז מיי' פ"ד מהלכות משכב ומושב הל' ז טוש"ע י"ד סימן קו סעיף ד:

צז ח ט מיי' שם הל' ז:

צח י כ מיי' פ"ח מהל' איסורי ביאה הל' ט וש"ם סמג שם טור י"ד סי' קפט:

צט ל מיי' שם פ"ו הלכה ג:

מוסף רש"י

אף בשעת עברתן. אף בשעה שהם משתלגות ומסיימות לאכול תרומה, צריכות לבדוק (לעיל ו.). בתוך ימי נדתה. בימים שהיא נדה (לקמן לט: ע"ש). מעין אחד הוא. דם הבא בימי לידה ודם הבא בימי טוהר ממעין אחד הן באין (לקמן לה:) דם הבא בשבועיים של נקבה שהוא טמא ודם הבא לאחר שבועיים שהוא טהור, ממעיין אחד הוא (שבועות פז:). התורה טמאתו. כל שבועיים, והתורה טהרתו. לאחר שבועיים וחזרה וטימאתו לאחר שכלין ימי טוהר (שם).

תוס' הרא"ש

משום הכי קא דייק: **אלא** לקפיצות. פרש"י לקפיצות לחודייהו. וקשה לפירושו א"כ מאי פריך בתר ימים לחודייהו פשיטא לישני ליה דאתא לאשמועינן דלקפיצות לחודייהו לא קבעה לה וסת כדהוה ס"ד מעיקרא. וע"ק כיון דלא קאי האי דקאמר מעיקרא אלא לקפיצות הוה ליה לשנויי בתר דפריך ליה מברייתא אלא לקפיצות ולימים הלכך נ"ל הא דקאמר לקפיצות היינו לקפיצות עם הימים אבל לקפיצות לחודייהו הוה פשיטא ליה דלא קבעה מידי דהוה אימים לחודייהו: **אע"פ** שאמרו דיה שעתה צריכה להיות בודקת. הקשה הר' יעקב מאורליניש דהכא אמרינן דאע"פ דדייה שעתה צריכה להיות בודקת. וגבי י"א יום שבין נדה לנדה אשכחן איפכא דתנן פרק בנות כותים כל י"א יום בחזקת טהרה ואמרינן בגמרא למאי הלכתא אמר רב יהודה לומר שאינה צריכה בדיקה. ותניא התם בשומרת יום מטמאה מעת לעת וי"ל דהנך מהכא מן הדין כיון דדיין שעתן כ"ש דלא בעו בדיקה אלא משום שלא תשתכח תורת בדיקה. אבל גבי י"א יום אם לא תבדוק עכשיו תבדוק לאחר מכאן: **תבדוק** דלמא קבעה לה וסת. תמיה לי דבדיקה כזו לא אשכחן שתקנו חכמים שתהא אשה צריכה לבדוק שמא קבע לה וסת דא"כ אפילו אשה שאינה עסוקה בטהרות תבדוק בכל יום שמא תקבע לה וסת וצ"ע: **ממעין** פתוח לא אמרי. לאותו לשון שפרש"י כשהראיות ראשונות בימי

נדה היינו פתוח קשה למאי דבעי למימר בסוף בנות כותים דאפילו כי האי גונא אמר רבי יוחנן א"כ תקשי ליה מתני' הלכך לשון שני עיקר:

אלא לרב דאמר מעין אחד הוא תבדוק. הוה מצי לשנויי דלב מוקי במבקשת ליצב אלא דניחא ליה לשנויי אליבא דתרוייהו מתני׳ בעינן אחד: **אפילו** הכי מימי טהרה לימי טומאה לא קבעה. ואין להקשות לר״א דאמר[ט] כל אשה שעברו עליה ג׳ עונות כו׳ תבדוק בימי טוהר שמא תפסוק ג׳ עונות דהכי נמי מימי טהרה לימי טומאה לא קבעה:

[מ] **ומשמשת** בעדים. אלרבע נשים ואלשה שיש לה וסת קאי: **שלא** פסקה מחמת תשמיש. דכל פעם שמשמשת רואה אפילו תשמיש מופלג מחבירו חדש או שלשה חדשים הוי דם תשמיש וטהור כדאמר בפ׳ בתרא (לקמן סה:) מעשה ונתן לה רבי ד׳ לילות מתוך שנים עשר חדש וכי שמשה בגילה ורואה למחרתו או בגילה שלאחר כך בלא תשמיש טהורה אבל אם רואה יום שני לשמושה טומאה כדקאמר עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש כו׳ וביום תשמיש נמי אם נשתנו מראה דמיס שלה משל אמש טומאה ואם פסקה מחמת תשמיש ורואה אחרי כן אפילו באותו יום בין בתשמיש בין בלא תשמיש טומאה דודאי מיתה המכה וכלו בביאה ראשונה כל דמי בתולים ואפילו

[נ] לרב אשי דאמר בפרק בתרא (שם סד:) בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם טהורה היינו משום דאימא בביאה ראשונה נבעל בעל בהטייה כשמואל אבל הכא דבביאה ראשונה מצא דם ובשניה לא מצא דם ודאי היתה המכה:

כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.

פירשתי לקמן פ״ב (דף טו.): **חדא** מכלל חברתה איתמר. פי׳ רשב״ם דהך חברתה איתמר מכלל ההיא דלקמן ואין נראה דבהיא לא פירש שמואל דאיירי בעסוקה בטהרות אלא רבא דייק בפירקין מדלא מפליג ליה רבי אבא לרבי זירא בין לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת לבעלה נמי בעיא בדיקה ש״מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה לכך נראה לפרש דהיא איתמר מכלל הך דהכא ומשום דרבי אבא הוה ידע מהך דהכא דלף אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה לא מפליג לרבי זירא בין לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת לבעלה נמי בעיא בדיקה ש״מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה לכך נראה לפרש דהיא איתמר מכלל הך דהכא ומשום דרבי אבא הוה ידע מהך דלף אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה לא מפליג לרבי זירא הכי:

תניא נמי הכי בו׳. אבל לבעלה מותרת וא״ת ודילמא דוקא בים לה וסת מיירי וי״ל מדתני סיפא אבל הניחה בחזקת טומאה מכלל דמיירי באין לה וסת דאי בים לה וסת דוקא ה״ל לפלוגי בדידה אפילו אם הניחה בחזקת טהורה אם אין לה וסת כו׳ אלא משום דלף באין לה וסת לא משכחת טומאה לבעלה אלא בהניחה בחזקת טומאה ובסמוך בברייתא דחמרין ופועלין כו׳ דקתני נמי אבל הניחה בחזקת טומאה אע״ג דבים לה וסת מיירי היינו משום דבהניחה בחזקת טומאה אשמועינן אפילו ערה טומאה עד שתאמר טהורה אי אבל הניחה בחזקת טהורה באין לה וסת היכא דערה לא בעיא בדיקה דכיון דבא מן הדרך מסתמא תובעה ואמרינן לקמן (דף יב.) כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו וה״ר יהודה בן הר״ר י״ט כתב דרישא דברייתא זו הכי שנויה בתוספתא מעוברת ומניקה בועלה טהור פירוש אפילו לרבי עקיבא דאמר לעיל ברואה דם דמטמאה בועלה למפרע וכל אשה שיש לה וסת וכן שאר כל הנשים פי׳ באין להן וסת דאין סברא לפרש בתולה וזקנה דאם כן הוה תני להו בהדי מעוברת ומניקה דרישא מטמאות במגע פירוש לטהרות וטהורות לבעליהן אלמא ברייתא מיירי באין לה וסת: בעי

והא דאיירי מתניתין בים לה וסת הא קא משמע לן דאף על גב כו׳: **והאמר שמואל חדא זימנא.** דאפילו אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה אלא אם כן רגילה לעשות טהרות: **ואוקימנא.** לקמן [יב.]: **במה דברים אמורים.** דבעיא בדיקה: **לטהרות.** כלומר בעסוקה בטהרות אבל לבעלה גרידא שאינה עסוקה בטהרות לא: כשיעור

ק א מיי׳ פ״ה מהלכות איסורי ביאה הל׳ יח סמג לאוין קיא טוש״ע י״ד סימן (קצג סעיף ה) קפז סעיף יג:
קא ב מיי׳ שם הל׳ כד טוש״ע י״ד סימן קפז סעיף יג:
קב ג מיי׳ פ״ד מהלכות משכב ומושב הל׳ ז:
קג ד מיי׳ שם הלכה ז ועיין בהשגות ובכ״מ ופ״ד מהל׳ איסורי ביאה הלכה ט סמג לאוין קיא ועשין רמג וטוש״ע י״ד סימן קפז סעיף ה:
קד ה מיי׳ פ״ד מהל׳ משכב ומושב הל׳ ז:
קה ו מיי׳ פ״ד מהל׳ איסורי ביאה הל׳ ט סמג שם טוש״ע י״ד סימן קפד סעיף יא וע׳ בטור ובכ״מ:
ז נוטש״ע י״ד סימן קפה סעיף ה):

תוס׳ הרא״ש

עד שתהיה המכה. אין לפרש דאתוך ד׳ לילות קאי אבל לאחר ד׳ לילות אפילו לא היתה טמאה דא״כ ליתנייה בעדיות גבי קולי ב״ש וחומרי ב״ה. ולי״ל נמי לפרושי דבהיתה תליא מילתא בין תוך ד׳ לילות בין לאחר ד׳ מדתנן לקמן בפרק בת׳ הגיע זמנה לראות ב״ה אומרים עד מוצאי שבת ד׳ לילות ולא מפליג בין היתה ללא היתה. הלכך נ״ל דשיעור דהיתה לאחר ארבע לילות אבל תוך ד׳ אפילו היתה טהורה ועוד נראה לדקדק מדתנן בתולה שדמיה טהורין ואמאי תבדוק דלמא היתה אלא ודאי בתוך ד׳ טהורה בכל ענין ומתני׳ בתוך ד׳ לילות איירי והא דפריך בסמוך מנשתנו מראה דמים שלה משום דבנשתנו אין סברא לחלק: **אבל** פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה. תימה לי מאי קמ״ל היינו עד שתהיה המכה דהכי מפרש שמואל לקמן כל זמן שהרוק מצוי בתוך הפה. וצ״ל דאגב דבעי למימר מילי אחרנייתא נקטיה נמי להך אע״ג דשמעינן לה מאידך דשמואל ואפילו למ״ד בריש תינוקת בעל ולא מצא דם (טהור) וחזר ובעל ומצא דם טהורה שאני התם דמעיקרא לא מצא דם ואיכא למימר בעל בהטייה ולא צד בתוליה הלכך כשחזר ובעל ומצא דם תלינן בדם בתולים. אבל הכא דמעיקרא מצא דם השתא דלא מצא בביאה זו אמרינן דהיתה המכה. וא״ת הכא בלא הגיע זמנה איירי וכל לילות שבימי קטנות אינן חשובות אלא כלילה אחת ונותנין לה עוד שלשה לילות בימי נערות כדאיתא לקמן בפרק בתרא. ולעיל פרש׳ דבכל ד׳ לילות אפילו היתה טהורה. וי״ל דהא דחשבינן כל ימי קטנות אחת היינו בשלא פסקה מחמת תשמיש ועי״ל דהא דקאמרי ב״ה עד שתהיה המכה היינו בין תוך ד׳ לילות בין לאחר ד׳ לילות. והא דתנן לקמן גבי הגיע זמנה ב״ה אומרים עד מוצאי שבת ד׳ לילות היינו בשלא היתה המכה. וא״ת א״כ תבדוק שמא פסקה מחמת תשמיש וי״ל דלא מצינו בדיקה כזאת דלא מהניא לטמאותה עכשיו אלא שאם תראה אחרי כן שתהיה טמאה. אע״ג דלעיל מצרכינן בדיקה משום וסת לא דמי דהתם הוא לקבוע לה וסת כל ימיה כל זמן שלא תעקרנו: **עברה** עליה לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה ודוקא בו ביום שאין בו תשמיש אבל שמשה ביום של אחריו כל ראיות של אותו היום טהורות אם לא פסקה מחמת תשמיש כדאמרינן בפרק בתרא שנתן לה ד׳ ד׳ לילות מתוך י״ב חדש וה״פ דברייתא דשמשה ולא פסקה מחמת תשמיש כל ראיות של אותו יום טהורות אפילו שלא מחמת תשמיש אבל ראיות של מחרת לא: **אמאי**

מסורת הש״ס

[ס] [לקמן לה:], [ע] [ימות מנ.], [פ] כתובות ו. לקמן סד.;
[צ] לקמן טו., [ק] [לקמן יב:],
[ר] [שם:], [ש] [מגילה כט: וש״נ],
[ת] לקמן טז:, [ט] [לקמן לה:],
[י] [טהורים. יעב״ן], [כ] [לקמן טז:], [ל] [לעיל ז:], [מ] [שיך לעיל במשנה], [נ] ל״ל לרב אסי,

מוסף רש״י

תינוקת שלא הגיע זמנה לראות. במסכת נדה (ה.) אמר אימתי הגיע זמנה לראות משגיעו ימי הנעורים (כתובות ו.). **נותנין לה ארבע לילות.** לשמש, ואפילו רואה אמרינן דם בתולים הוא (לקמן סד:) שכל דמיס שתראה בהן ממחמת תשמיש מחזקינן לה בדם בתולים (כתובות ו.). **עד שתהיה המכה.** כל זמן שאינה משמשת בלא דם לא מיתה המכה (שם). **כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.** בלא בדיקה, שלא הוחזקה בדיקה שלא לעסוקה בטהרות (לקמן טו.).

תוס׳ הרא״ש (המשך)

תשמש בעדים. דלמא נשתנו מראה דמים שלה אע״ג דאיירינן בשלא הגיע זמנה והך לא בעיא בדיקה דהא תניא לעיל דעד שלא הגיע פרקה הרי היא בחזקת טהורה ואין הנשים בודקות אותן מ״מ אמתני׳ קא פריך דאיירי בהגיע זמנה: **איצור** שמש עכרן. ואין לומר תבדוק אימור נשתנית עכירה זאת מעכירה אחרת שאינו עוכר לעולם בשוה ובכל ענין שעכרו טהור: **פשיטא** שחרית. טהרות היא ועדיפא מינה הוה מצי למפרך דכיון דקתני בשעת שהיא עוברת לשמש את ביתה למה לה שתבדוק שחרית לשמש כל היום וערבית לשמש כל הלילה בבדיקה זו סגיא אלא משום דאיכא למימר לא סמכינן על ההיא בדיקה (שלי דאי) משום דאמרינן לעיל דאינה מכניסתו לחורין ולסדקין: **אלא** אי איתמר אסיפא איתמר. ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה. מכאן נראה הא דקתני מתני׳ ומשמשת בעדים היינו לאחר תשמיש אחד לו ואחד לה כמתני׳ דפ׳ כל היד ולא כפי׳ רש״י שפירש אחד לפני תשמיש ואחד לאחר תשמיש דאם כן הוה ליה למימר אלא אי איתמר ארישא איתמר ומשמשת בעדים ועוד מאי כי קאמר ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה היינו בין ערות בין ישנות: **ואוקימנא** בעסוקה בטהרות. וא״ת והלא לא פירש שמואל בדבריו בהדיא דאיירי בעסוקה בטהרות אלא דר׳ אבא הוא דאוקים ליה דשמואל איירי בהכי י״ל דהיינו דקא משני חדא מכלל חברתה אתמר דר׳ אבא גופיה לא קים ליה אלא מהך דהכא א״נ ר׳ אבא קים ליה שפיר דשמואל [פירש] בדבריו בעסוקה בטהרות: **בד״א** בטהרות. תימה מאי תניא נמי הכי דילמא באשה שיש לה וסת איירי וי״ל דסמיך ארישא דברייתא השנויה בתוספתא מעוברת ומניקה בועלה טהור. וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים מטמאות במגע וטהורות לבעליהן בד״א שהניחה בחזקת טהרה פי׳ בועלה טהור אפילו לר׳ עקיבא דאמר לעיל דרואה מעת לעת מטמאה את בועלה. וכל אשה שיש לה וסת ושאר כל הנשים. פי׳ אפילו אין להם וסת מטמאות במגע לטהרות וטהורות לבעליהן כלומר מותרות לבעליהן בלא בדיקה:

[ט] בית שמאי היא דאמרי מעין אחד הוא וסתם לן תנא כב״ש סתם ואחר כך מחלוקת הוא וכל [ג]סתם ואח״כ מחלוקת אין הלכה כסתם ואבע״א מי קתני מבקשת לישב יושבת קתני אי יושבת מאי למימרא מהו דתימא תיבדוק דדילמא קבעה לה וסת קמ״ל דמעין טהור למעין טמא לא קבעה הניחא ללוי דאמר שני מעינות הם אלא לרב דאמר מעין אחד הוא תבדוק דילמא קבעה לה וסת אפילו הכי מימי טהרה לימי טומאה לא קבעה: ומשמשת בעדים וכו׳: תנן התם [ג]תינוקת שלא הגיע זמנה לראות ונשאת ב״ש אומרים נותנין לה ארבע לילות וב״ה אומרים [א]עד שתהיה המכה אמר רב גידל אמר שמואל לא שנו אלא שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מחמת תשמיש [ב]אבל פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה עבר לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה נשתנו מראה דמים שלה טמאה מתיב ר׳ יונה ובתולה שדמיה טהורים אמאי תשמש בעדים דדילמא נשתנו מראה דמים שלה אמר רבא אימא רישא חוץ מן הנדה והיושבת על דם טוהר הוא דלא בעיא בדיקה אבל בתולה שדמיה טהורין בעיא בדיקה אלא קשיין אהדדי כאן ששמשה דאימא שמש עכרן כאן שלא שמשה תניא נמי הכי בד״א שלא פסקה מחמת תשמיש וראתה שלא מחמת תשמיש אבל פסקה מחמת תשמיש וראתה טמאה עבר לילה אחת בלא תשמיש וראתה טמאה נשתנו מראה דמים שלה טמאה: פעמים היא צריכה וכו׳: א״ר יהודה אמר שמואל לא שנו אלא לטהרות אבל לבעלה מותרת פשיטא שחרית תנן אלא אי איתמר אסיפא איתמר ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה א״ר יהודה אמר שמואל לא שנו [ד]אלא באשה עסוקה בטהרות דמגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה אבל אינה עסוקה בטהרות לא בעיא בדיקה מאי קמ״ל תנינא [ה]כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן אי ממתני׳ הוה אמינא הני מילי באשה שיש לה וסת אבל אשה שאין לה וסת בעיא בדיקה והא מתני׳ באשה שיש לה וסת עסקינן מתני׳ בין שיש לה וסת בין אין לה וסת והא קמ״ל דאע״ג דיש לה וסת [ו]מגו דבעיא בדיקה לטהרות בעיא נמי בדיקה לבעלה והא אמרה שמואל חדא זימנא [ז]דאמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק ואוקימנא [ח]בעסוקה בטהרות [ט]חדא מכלל חברתה אתמר [י]תניא נמי הכי בד״א לטהרות אבל לבעלה מותרת [יא]בד״א שהניחה בחזקת טהורה אבל הניחה בחזקת טמאה לעולם היא [יב]בטומאתה עד שתאמר לו טהורה אני בעא

[ב] **ומשמשת** בעדים. אלרבע נשים ואלשה שיש לה וסת קאי: **שלא** פסקה מחמת תשמיש. דכל פעם שמשמשת רואה אפילו תשמיש מופלג מחבירו חדש או שלשה חדשים הוי דם תשמיש וטהור כדאמר בפ׳ בתרא (לקמן סה:) מעשה ונתן לה רבי ד׳ לילות מתוך שנים עשר חדש וכי שמשה בגילה ורואה למחרתו או בגילה שלאחר כך בלא תשמיש טהורה אבל אם רואה יום שני לשמושה טומאה כדקאמר עבר עליה לילה אחת בלא תשמיש כו׳ וביום תשמיש נמי אם נשתנו מראה דמיס שלה אמש טומאה ואם פסקה מחמת תשמיש ורואה אחרי כן אפילו באותו יום בין בתשמיש בין בלא תשמיש טומאה דודאי מיתה המכה וכלו בביאה ראשונה כל דמי בתולים ואפילו

[ג] לרב אשי דאמר בפרק בתרא (שם סד:) בעל ולא מצא דם וחזר ובעל ומצא דם טהורה היינו משום דאימא בביאה ראשונה נבעל בעל בהטייה כשמואל אבל הכא דבביאה ראשונה מצא דם ובשניה לא מצא דם ודאי היתה המכה:

כל הנשים בחזקת טהרה לבעליהן.

פירשתי לקמן פ״ב (דף טו.): **חדא** מכלל חברתה איתמר. פי׳ רשב״ם דהך חברתה איתמר מכלל ההיא דלקמן ואין נראה דבהיא לא פירש שמואל דאיירי בעסוקה בטהרות אלא רבא דייק בפירקין מדלא מפליג ליה רבי אבא לרבי זירא בין לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת לבעלה נמי בעיא בדיקה ש״מ קסבר שמואל כל לבעלה לא בעיא בדיקה לכך נראה לפרש דהיא איתמר מכלל הך דהכא ומשום דרבי אבא הוה ידע מהך דלף אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה לא מפליג לרבי זירא הכי:

תניא נמי הכי בו׳. אבל לבעלה מותרת וא״ת ודילמא דוקא בים לה וסת מיירי וי״ל מדתני סיפא אבל הניחה בחזקת טמאה מכלל דמיירי באין לה וסת דאי בים לה וסת דוקא ה״ל לפלוגי בדידה אפילו אם הניחה בחזקת טהורה אם אין לה וסת כו׳ אלא משום דלף באין לה וסת לא משכחת טומאה לבעלה אלא בהניחה בחזקת טומאה ובסמוך בברייתא דחמרין ופועלין כו׳ דקתני נמי אבל הניחה בחזקת טומאה אע״ג דבים לה וסת מיירי היינו משום דבהניחה בחזקת טומאה אשמועינן אפילו ערה טומאה עד שתאמר טהורה אי אבל הניחה בחזקת טהורה באין לה וסת היכא דערה לא בעיא בדיקה דכיון דבא מן הדרך מסתמא תובעה ואמרינן לקמן (דף יב.) כיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו וה״ר יהודה בן הר״ר י״ט כתב דרישא דברייתא זו הכי שנויה בתוספתא מעוברת ומניקה בועלה טהור פירוש אפילו לרבי עקיבא דאמר לעיל ברואה דם דמטמאה בועלה למפרע וכל אשה שיש לה וסת וכן שאר כל הנשים פי׳ באין להן וסת דאין סברא לפרש בתולה וזקנה דאם כן הוה תני להו בהדי מעוברת ומניקה דרישא מטמאות במגע פירוש לטהרות וטהורות לבעליהן אלמא ברייתא מיירי באין לה וסת: בעי

כשיעור וסת. מיד לאחר בעילה בחטאת דאמרינן לקמן בפ"ב (דף יד.) נמצא על סדין שלה אותיסו כלומר מיד לאחר בעילה חייבין בקרבן דודאי דם הוה בשעת בעילה: **לבדיקה.** לחורין ולסדקין הילכך כשיעור וסת לא משכחת לה: **נשמט.** אבר: **ועד.** סדין שמקנחת בו: **לקיחות.** מבחוץ. אם בקיחות מצאה דם בכשיעור הזה חייבין חטאת אבל אם בבדיקתה מצאה כבר ארך השיעור שהרי לא בלד המשקוף עומד אצא בידה אותזתו ויש כאן שיעור עודף כדי הבאה מידה למשקוף ואשם תלוי איכא ולא חטאת: **מהו שתקנה.** אשה שאינה עסוקה בטהרות מי בעיא קינוח לאחר תשמיש כשיעור וסת לידע אם תמצא דם ויהא בעלה חייב חטאת: **מהו שתבדוק.** בדיקה ממש: **בשעת תלוי.** דאמרינן לקמן (שם:) נמצא על שלה לאחר זמן יותר מכשיעור וסת חייבין בשעת תלוי דספק הוה דם בשעת בעילה ספק בא לאחר מכאן: **א"כ.** שתצריכנה לבדוק אחר בעילה: **לבו נוקפו.** קודם בעילה והא דתנן לקמן (שם.) דרך בנות ישראל משמשות בשני עדים בעסוקות בטהרות: **וזהו עדן של צנועות.** כלומר מדת חסידות שהו כאן ולאו חיובא הוא דאמרינן בפרק שני (שם) הצנועות מתקנות להן שלשי לתקן את הבית. זהו עדן אלפני תשמיש קאי: **אין בודקת בו לפני תשמיש אחר.** לפי שמטונף וכהה מרלית ליבונו בבדיקה ראשונה ושוב אין נראית בו טיפה כאדום: **יש לה וסת לא בעיא בדיקה.** בתמיה. והא קתני מתניתין בשם לה וסת דבעיא בדיקה כיון דעסוקה בטהרות. ולקמן פריך לשני ליה הא בשאינה עסוקה בטהרות ומשני קסבר שמואל כי אינה עסוקה אפילו אין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה הואיל ואינה עסוקה בטהרות: **ערה.** דחזיא לעסוקי בטהרות בעיא בדיקה לבעלה אי נמי דליכא טירחא לעבורה אבל ישנה איכא לערא ולא אטרחוה רבנן אי נמי ישנה לא חזיא לטהרות אפילו רגילה לעסוק בטהרות לא בעיא בדיקה: **לטהרות בעיא בדיקה.** כלומר העסוקה בטהרות בעיא בדיקה אפילו לבעלה: **לבעלה לא בעיא בדיקה.** היכא דאינה עסוקה: **אין לה וסת אפילו לבעלה.** גרידא דאינה עסוקה בטהרות בעיא בדיקה: **כל לבעלה.** בלא טהרות: **לא בעיא בדיקה.** אפילו אין לה וסת הילכך הא דאמר שמואל אסורה לשמש עד שתבדוק בעסוקה [בטהרות] קאי והיינו דאמר לעיל [יא:] ואוקימנא בעסוקה בטהרות: **כיון שתבעה.** לתשמיש: **אין לך בדיקה גדולה מזו.** דאי לא קיס לה בטהורה היא הוה בדקה ובדיקה דקאמר שמואל לעיל בתביעה סגי ולבי מגמגס: **כי הא מתניתא.** (א) בעיא בדיקה או תביעה: סודי

בעא מיניה רבי זירא מרב יהודה אשה מהו שתבדוק עצמה לבעלה אמר ליה [א]לא תבדוק ותבדוק ומה בכך א[ב]אם כן לבו נוקפו ופורש בעא מיניה רבי אבא מרב הונא אשה מהו שתבדוק עצמה כשיעור וסת כדי לחייב בעלה חטאת א"ל מי משכחת לה לבדיקה כשיעור וסת והתניא [ג]איזהו שיעור וסת משל לשמש ועד שעומדים בצד המשקוף ביציאות השמש נכנס עד הוי וסת שאמרו לקנוח ולא לבדיקה אלא מהו שתקנה איכא דאמרי הכי בעא מיניה אשה מהו שתבדוק עצמה כדי לחייב בעלה אשם תלוי אמר לו לא תבדוק ותבדוק ומה בכך א"כ לבו נוקפו ופורש: ובשעה שהיא עוברת וכו': אמר ר' אמי אמר רבי יגאי [ד]וזהו [ה]עדן של צנועות א"ל רבי אבא בר ממל לר' אמי תנא תני צריכות ואת תני צנועות אמר ליה שאני אומר כל המקיים דברי חכמים נקרא צנוע אמר רבא ושאינו מקיים דברי חכמים צנוע הוא דלא מקרי הא רשע לא מקרי אלא אמר רבא צנועות עד שבדקו בו עצמן לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר ושאינן צנועות בודקות ולא איכפת להן גופא אמר רבי זירא אמר רבי אבא בר ירמיה אמר שמואל [ו]אשה שאין לה וסת אסורה לשמש עד שתבדוק אמר ליה ר' זירא לרבי אבא בר ירמיה אין לה וסת בעיא בדיקה יש לה וסת לא בעיא בדיקה א"ל יש לה וסת ערה בעיא בדיקה ישנה לא בעיא בדיקה אין לה וסת בין ערה בין ישנה בעיא בדיקה אמר רבא ולימא ליה יש לה וסת לטהרות בעיא בדיקה לבעלה לא בעיא בדיקה אין לה וסת אפילו לבעלה נמי בעיא בדיקה ומדלא א"ל הכי ש"מ קסבר שמואל [ז]כל לבעלה לא בעיא בדיקה ת"ר [ח]חמרין ופועלין והבאין מבית האבל ומבית המשתה נשיהם להם בחזקת טהרה ובאין ושוהין עמהם בין ישנות בין ערות [ט]בד"א שהניחן בחזקת טהרה אבל הניחן בחזקת טומאה לעולם היא טמאה עד שתאמר לו טהורה אני והא שמואל במאי מוקי לה אי בשיש לה וסת קשיא ערה ואי בשאין לה וסת קשיא בין ערה בין ישנה לעולם בשיש לה וסת וכיון שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו אמר ליה רב פפא לרבא מהו למעבד כי הא מתניתא א"ל

בעי ר' זירא אשה מהו שתבדוק. פי' לפני תשמיש: **לבו** נוקפו ופורש. פר"ח כיון דרואה אשתו בודקת מחשב שאם לא הרגישה לא היתה בודקת לפי שיודעת שחכמים לא תקנו לבדוק: **כדי** לחייב בעלה חטאת. הכא נמי הוה מצי למיבעי מהו שתבדוק קודם תשמיש ותניא העד עד הבקר כדי לחייב בעלה חטאת אלא דכבר השיב לו שאם תבדוק לפני תשמיש לבו נוקפו ופורש: **צנועה לא מיקרי רשע לא מיקרי.** בתמיה ות"ת ברים כתובות (דף ג:) דאמר משום צנועות ומשום פרוצות כיון דקרי להו צנועות הנהו דלא עבדי הכי אמאי קרי להו פרוצות וי"ל דהתם קרי להו צנועות דאמרינן התם זמנין דלא אנס וסברה דאנס ואע"ג שבדן היה לה לתלות שאין אנס דרוב העולם אינן אנוסים ופרוצות משום דזמנין דאנוס פירוש פעמים דיודעת שהוא אנוס ואמרה דלא אנוס וא"ג התם וסברה: **אשה שאין לה** וסת אסורה לשמש עד שתבדוק. ובעסוקה בטהרות איירי ות"ת מאי קמ"ל מתניתין היא (לעיל יא.) ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה ולכא למימר דאתא לאשמועינן דאע"ג דאין לה וסת דמותר לקיימה על ידי בדיקה כר"ח בן אנטיגנוס וכן פירש רש"י לקמן דהלשון משמע דלא בא להשמיענו היתרא אלא להשמיענו שצריכה בדיקה וי"ל דקמ"ל באין לה וסת דאפילו ישנה צריכה בדיקה: **בין** ישנות. פי' דליכא איסור נדות אבל אסור לבא על היושנה כדאמר בנדרים ב[ד](כ:) א"נ הכא לא לגמרי בישנה איירי אלא איירי ערה כל כך שתדע להשיב אם היא טהורה אם לאו:

שמואל במאי מוקי לה. ות"ת ולוקמה באינה עסוקה בטהרות ויש לומר דדייק מלישנא יתירא דקתני נשיהם להם בחזקת טהרה ואמאי אינטריך תו למיתני ובאין ושוהים עמהם אלא לגלוי דאיירי דעסוקה בטהרות ובפ"ב (לקמן דף טו.) דקתני כל הנשים בחזקת טהרה וקתני בתר הכי והבאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה וקתני תרתי אע"ג דאינה עסוקה בטהרות איירי התם דשמועינן דאין לחלק בין באין מן הדרך לבני העיר וא"ת בלא שמואל תקשי מתניתין דמנרכת בדיקה בעסוקה בטהרות אבריתא דהכא וי"ל דפריך לשמואל אפילו בישנה באין לה וסת אבל מתני' לא מיירי בישנה וכן פי' רשב"ם. ט) [לא"נ ממתני' ה"מ לדמוקי ולאוקומי באין לה וסת ודיה שעתה לא קאי אלא אצריכה להיות בודקת ומו לא אע"ג דפשטא דמתניתין בא לה וסת כדפריך לעיל והא מתניתין בא לה וסת עסקינן]: **כיון שתבעה.** פירוש כיון שבא מן הדרך מפייסה ותובעה לתשמיש ואי חזיא כבר רמיא אנפשה שהרגישה בשעת רחייה וזוכרת אבל אם לא בא מן הדרך אסור בערה לפי שאינו מתריך בפיוס של תשמיש אלא בא עליה מיד ולא רמיא אנפשה לאזכורי שהרגישה: **מהו למעבד כי הא מתניתא.** פי' רש"י כי הא מתניתא דבעיא בדיקה או תביעה וקשה דבערה דוקא מצריך בדיקה ואם כן מאי קא מהדר ליה דמגמגיא באפיה דבתביעה לא מגמגיא באפיה ועוד אי לבעלה גרידא קבעי כדמשמע דלבני בבל היה שואל הא פשיטא דאמר לעיל (דף יא:) כל לבעלה לא בעיא בדיקה וגם אין להחמיר לבדוק דא"כ לבו נוקפו ופורש כדאמר לעיל ואי בעסוקה בטהרות קבעי פשיטא שצריכה בדיקה כדתנן ובשעה שהיא עוברת לשמש ביתה כו' ותו למה תולה בעייתו בבריתא זו כיון דמתניתין נמי מצרכה בדיקה לטהרות ונראה לפרש מהו למעבד כי הא מתניתא דלא מצרכה מידי בישנה דשמא אף לבעלה גרידא צריך להקילה ולתובעה והא דאמרינן לעיל דאפילו באין לה וסת לא בעיא בדיקה לבעלה י) בישנה מ"מ דילמא תביעה בעיא אי נמי לעיל אייירי כשהוא בעיר דאם איתא דהיתה טמאה הוה אמרה ליה קודם לכן אבל בבא מן הדרך איכא למיחש ומתני' דפ"ב (לקמן טו.) דבאין מן הדרך נשיהם להם בחזקת טהרה איכא נמי למימר דהיינו דלא בעו בדיקה אבל בעו תביעה אי נמי בערות דווקא אי נמי בישנה להם וסת אמר

א) נראה דל"ל היינו שמהרות דוקא בעד שלאחר תשמיש שלא לבדוק בו ג"כ קודם תשמיש לפי שעד שלאחר תשמיש הוא מלוכלך בשכבת זרע וכו'.

עין משפט נר מצוה

קו א ב מיי' פ"ד מהל' איסורי ביאה הל' ט' ועי' בהשגות סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן קפד סעיף ג וכהג"ה וסימן קפו סעיף ג:

קז ג מיי' שם סמג שם טוש"ע י"ד סימן קפד סעיף ג וכהג"ה וסימן קפו סעיף ג לדעת הרמב"ם:

קח ד מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הלכה טו ועי"ש ופ"ח שם הל' ג סמג שם טור ש"ע שם סעיף ב:

קט ה מיי' שם הלכה טז ועי' בהשגות ובפ"ד מהלכות מטמאי משכב ומושב הלכה ז וכהשגות שם וכב"מ סמג שם טוש"ע י"ד סי' קפו סעיף ב:

קי ו מיי' פ"ד מהלכות איסורי ביאה הל' ט סמג שם טוש"ע י"ד סימן קפד סעיף ג [ובכ"מ אלפס שבועות פ"ב דף לא:]

קיא ז מיי' שם:

תוס' הרא"ש (המשך)

שבודקת בו שחרית אין בודקת בו ערבית. ואיכא למימר דאפילו צנועות לא איכפת להו בהם אבל בעד שלפני תשמיש איכא למיחש שמחמת חימוד רוב התאוה הזריעה כבר ומלוכלך קצת: **גופא** אמר רבי זירא. ל"ג גופא דהא מפסיק במתני' ובשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה: **א'** בשיש לה וסת קשיא ערה. תי' מאי קא קשיא ליה דלמא הך בריתא איירי באינה עסוקה בטהרות. ותי' ר"ת מדקתני חמריו ופועליו הבאין מבית האבל ומבית המשתה ואלו רגילין לעסוק בטהרות. חמרים שרגילין להוליך תבואה מעיר לעיר. ופועלין הערשין בטהרות אצל בעלי בתים. הבאים מבית האבל לחברותו. ומבית המשתה של חתן שמסובין שם אוכלי טהרות. ומי' קשה אדפריך לשמואל מהך בריתא תיקשי ממתני' אהך בריתא דקתני בשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה אלמא דערה ביא בדיקה. וי"ל דלמתני' ניחא דלא תני לא ערה ולא ישנה שמעינן מינה דלא שייך לחלק לגבי טהרות בין ערה לישנה הלכך איכא לאוקומי מתני' בעסוקה בטהרות ובריתא בשאינה עסוקה אבל שמואל שהזכיר לענין טהרות ערה וישנה משמע דאיירי [הבריתא] לענין טהרות כלומר בין ערה הראויה לעסוק בטהרות בין ישנה שאינה ראויה לעסוק בטהרות. ודלא כאותם המפרשים דישנה לא אטרחוה רבנן: **ביון** שתבעה אין לך בדיקה גדולה מזו. שכן דרכו לבא מן הדרך לתבוע ולרצות ולפייס ורמיא אנפשה ואי חזיא ארגשה והויא כמו בדיקה. אבל בשאין לה וסת אפילו ישנה בעיא בדיקה וישנה לא שייך תביעה הלכך אוקמה בשיש לה וסת. ותימה כיון דתביעה הויא כבדיקה א"כ בסיפא דהניחה בחזקת טמאה תביעה נמי הויא כמו אמרה לו טהורה אני א"כ מאי איכא בין רישא לסיפא. וצ"ל בסיפא אישנות קאי: **מהו** למיעבד כי הא מתניתא. תי' מאי קא בעי הא ליכא מאן דפליג אהך בריתא. וי"ל דמיבעיא ליה לענין בעלה ובאינה עסוקה בטהרות דהא רב פפא ורבא ורב כהנא בבבל היו עומדין שאינן עסוקין בטהרות ומיבעיא ליה אם יש להחמיר ולהצריכה תביעה דנהי דאינה יכולה לבדוק כדאמרינן לעיל דא"כ לבו נוקפו ופורש. מיהו אם יוכל להחמיר להצריך תביעה וא"ל לא דאי מצרכינן לה תביעה א"כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי הא מתני' אישנות קאי מי בעיא כל"ל וי"כ ס"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גב' ח"כ לבו נוקפו ופורש. נ"ב עיין מדרי טהרה סימן קנ ס"ק ס"ז דף לז ע"ב בד"ה וע"פ הדברים הללו וכו' ושם מבואר מה שי"ל מזה יעוש"ם והרו"ק: ב) תוס' ד"ה בין ישנות וכו' כדאמרינן בנדרים דף כ ע"ב. נ"ב יעו"ש בנדרים דף כ ע"ב דתפיב תמצא בני מדות וכן קתני להו במסכת כלה ומוסיף התם וי"ל אף בני ישנה יעוש"ם ואולי בגמרא דנדרים שלפני התוספות היה כתוב נמי הך ויש לומרים אף בני ישנה:

מוסף רש"י

לבו נוקפו ופורש. מן האשה (לעיל ג.). **ושם שאמרו.** לחיינה בחטאת, לקנוה. מכאן, ולא לבדיקה. מנפיש ל"ש שהתם יותר מכשיעור ואין כאן אלא טומאת ספק ואשם תלוי (לקמן יד:).

תוס' הרא"ש

כדי לחייב בעלה חטאת. ע"כ סמוך לוסתה איירי דשלא בסמוך לוסתה לא מיחייב חטאת דאנוס הוא כדאמרינן בפ"ב דשבועות. וא"כ תימה מאי קא מהדר ליה א"כ לבו נוקפו ופורש והלא חייב הוא לפרוש סמוך לוסתה כדאיתא התם. ודוחק לומר שמתוך כך יפרוש שלא בשעת וסתה. וצ"ל דלאו דוקא קאמר לחייב בעלה חטאת. אלא כלומר להיות (באונס) [באיסור] חטאת היכא דלא אינים: **עד** שבודקות בו לפני תשמיש זה כו'. אין זה צנועות דתנן לקמן פרק כל היד והצנועות מתקנות להן עד שלישי לתקן את הבית אלא צניעות אחרת וגדול מהך דלקמן דאילו צנועות דהכא עד שבודקות בו לפני תשמיש זה אין בודקות בו לפני תשמיש אחר וצנועות דלקמן היינו שנזהרות דוקא

ב) כמעת דלאחר תשמיש דעד שבודקות בו לאחר תשמיש לפי שמלוכלך בשכבת זרע אבל עד שלפני תשמיש זה בודקות בו לפני תשמיש אחר ולא איכפת להו. ותי' לי אמאי אמר ר' יגאי זו היא עידן של צנועות אמתני' דבשעה שהיא עוברת לשמש את ביתה הוה מצי למימר נמי אבדיקות שחרית וערבית. צנועות עד